

Πως η Ρώμη υπέταξε την Ελλάδα, Γ

Έρευνα: Δημήτρης Συμεωνίδης

Ο βασιλιάς της Μακεδονίας Περσέας στολίζει το ρωμαϊκό θρίαμβο

Πλουτάρχου Βίοι Παράλληλοι/Αιμίλιος Παύλος 32-34
Απόδοση στα Νέα Ελληνικά

32. Ἔτσι, μέ τά λόγια αὐτά, ὅπως λένε, συγκρατήθηκαν καί ἀλλάξαν γνώμη οἱ στρατιῶτες καί ὅλες οἱ φυλές ἐπικύρωσαν μέ τήν ψήφου τους τό θρίαμβο τοῦ Αἰμιλίου. Ἡ πομπή τοῦ θριαμβοῦ λένε πῶς ἦταν ἡ ἐξῆς: Ὁ λαός ἔστησε ἐξέδρες στά ἵπποδρόμια, κίρκους ὅπως τά λένε, καί γύρω-γύρω ἀπ' τή ἀγορά καί ἐπίασαν θέσεις καί στά ἄλλα μέρη τῆς πόλης ἀπ' ὅπου μπορούσαν νά ἰδοῦν τήν πομπή καί παρακολουθοῦσαν στολιμένοι μέ ρούχα καθαρά. Ὅλοι οἱ ναοί ἦταν ἀνοιχτοί καί πλημμυρισμένοι μέ στεφάνια καί θυμιάματα. Πλήθος ἀπό δημόσιους ὑπηρέτες καί ραβδοῦχοι ἔδιωχναν ὅσους συγκεντρώνονταν ἄτακτα καί ἔτρεχαν μέσα στούς δρόμους, καί ἔτσι διατηροῦσαν τοὺς δρόμους ἀνοιχτούς καί καθαρούς. Ἡ τελετή τῆς πομπῆς ἦταν μοιρασμένη σέ τρεῖς μέρες. Ἡ πρώτη μέρα μόλις πού ἔφτανε νά περάσουν τά ἀγάλματα, οἱ ζωγραφικές καί οἱ κολοσσοί πού εἶχαν λαφυραγωγηθῆ, καί πού μεταφέρονταν πάνω σέ διακόσιες πενήντα ἄμαξες. Αὐτό ἦταν καί τό θέαμα τῆς πρώτης μέρας. Τήν ἄλλη πέρασαν, πάνω σέ πολλές ἄμαξες, τά πῖο ὁμορφα καί πολυτελῆ Μακεδονικά ὄπλα, πού ἄστραφταν μέ τόν καινουργιοδουλεμένο χαλκό καί σίδηρο. Ἦταν τοποθετημένα καί συναρμολογημένα μέ τέχνη, γιά νά φαίνεται πῶς εἶχαν ριχθῆ ὅλα μαζί ἀνακατωμένα καί τυχαῖα. Κράνη ἦταν κοντά σέ ἀσπίδες, θώρακες κοντά σέ περικνημίδες, Κρητικές ἀσπίδες κοντά σέ Θρακικά κοντάρια καί φαρέτρες κοντά σέ χαλινάρια ἀλόγων. Ἀνάμεσά τους ἐξεῖχαν γυμνά ξίφη καί σάριες πού εἶχαν στερεωθῆ κοντά τους. Τά ὄπλα ἦταν χαλαρά προσαρμοσμένα, ὥστε τήν ὥρα πού μεταφέρονταν νά χτυποῦν ἀναμεταξύ τους, νά ἀφήνουν ἕνα δυνατό καί φοβερό ἦχο, καί νά ἐμπνέουν, ἀκόμα καί νικημένα, τόν φόβο. Ὑστερα ἀπ' τῆς ἄμαξες μέ τά ὄπλα, ἀκολουθοῦσε μιά γραμμὴ ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες στρατιῶτες πού ἔφερναν τά ἀσημένια νομίσματα μέσα σέ ἐπτακόσια πενήντα ἀγγεῖα, πού τό καθένα εἶχε τρία τάλαντα. Σέ κάθε τέσσερις στρατιῶτες ἕνας κρατοῦσε καί ἀπὸ ἕνα ἀγγεῖο. Ἄλλοι κρατοῦσαν ἀσημένια δοχεῖα, κέρατα³⁶, φιάλες καί ποτήρια ὁμορφοστολιμένα στήν ἐμφάνισή τους τό καθένα καί περίφημα γιά τά πολλά καί βαθιά σκαλισματα. 33. Κατά τήν τρίτη μέρα ἄρχισαν ἀπὸ πρωί-πρωί τήν παρέλαση οἱ σαλπυγκτές. Δέν ἔπαιζαν μουσικές πού συνήθιζαν στίς πορείες καί στίς παρελάσεις, ἀλλά τή μουσική πού χρησιμοποιοῦσαν στίς μάχες, γιά νά ξεσηκώνουν τό πολεμικό μένος τῶν στρατιωτῶν. Κατόπιν ἀκολουθοῦσαν ἕκα-

Ρωμαϊκή Σαρκοφάγος

τόν εἴκοσι βόδια, θρεφτάρια, μέ χρυσάφι στά κέρατα καί στολισμένα μέ ζῶνες καί στέμματα. Τά ὄδηγοῦσαν νέοι πού προχωροῦσαν σάν σέ ἱεροτελεστία, ζωσμένοι μέ ὁμορφες ζῶνες καί παιδιὰ πού ἔφερναν τά ἀσημένια καί χρυσά δοχεῖα γιά τίς σπονδές. Κατόπιν ἔρχονταν ἐκεῖνοι πού μεταφέρανε τά χρυσά νομίσματα πού ἦταν μοιρασμένα, ὅπως καί τά ἀσημένια, σέ δοχεῖα πού τό καθένα εἶχε μέσα τρία τάλαντα. Τά δοχεῖα αὐτά ἦταν ἐβδομήντα ἐπτὰ. Ἀκολουθοῦσαν κατόπιν αὐτοί πού σήκωναν στά χέρια τους τήν ἱερὴ φιάλη, πού ὁ Αἰμίλιος τήν κατασκεύασε μέ χρυσάφι ἀξίας δέκα τάλαντων καί ἦταν στολισμένη μέ πολύτιμα πετράδια. Συνέχεια ἔρχονταν ἄλλοι πού ἔκαναν ἐπίδειξη μέ τίς Ἀντιγονίδες, τίς Σε λευκίδες καί τά Θηρίκεια³⁷ καί ὅλα τά ἄλλα σκευὴ πού ὁ Περσέας χρησιμοποιοῦσε στά δεῖπνα. Ἀκολουθοῦσε τό ἄρμα τοῦ Περσέα μαζί μέ τά ὄπλα του καί πάνω σ' αὐτά τό διάδημά του. Πιό πίσω, ἀφοῦ μεσολαβοῦσε μιά μικρὴ ἀπόσταση, ἔρχονταν τά παιδιὰ τοῦ βασιλιᾶ, σκλάβοι πιά, καί μαζί τους πλήθος ἀπὸ παραμάνες, δασκάλους καί παιδαγωγούς, πού μέ δάκρυα στά μάτια σήκωναν παρακλητικά τά χέρια πρὸς τοὺς Ρωμαίους θεατές, καί συμβούλευαν καί τά παιδιὰ νά παρακαλοῦν καί νά ἱκετεύουν. Ἦταν δύο ἀγόρια καί ἕνα κορίτσι, πού λόγῳ τῆς ἡλικίας τους δέν συναισθάνονταν καί πολὺ τό μέγεθος τῆς συμφορᾶς τους. Ἀλλά αὐτὴ ἡ ἀγνοία τους γιά τήν ἀλλαγὴ τῆς τύχης τους κινοῦσε ἀκόμα πιό μεγάλη συμπάθεια, σέ σημεῖο πού οἱ Ρωμαῖοι σχεδόν δέν πρόσεχαν τόν Περσέα. Τόσο πολὺ οἱ Ρωμαῖοι λυπόντουσαν τά μικρά παιδάκια, πού πολλοὶ δάκρυσαν. Σέ ὅλους γενικά τοὺς θεατές ἡ ἐμφάνισή τους, μέχρι πού πέρασαν, ἦταν ἕνα θέαμα λυπηρό ἀλλά μαζί καί χαριτωμένο. 34. Ὁ ἴδιος ὁ Περσέας ἔρχοταν ὕστερα ἀπ' τά παιδιὰ του καί τήν ἀκολουθία τους. Ἦταν ντυμένος μέ σκούρα ρούχα καί φοροῦσε ἐγχώρια ὑποδήματα. Ἐδῖνε τήν ἐντύπωση, πῶς ἀπ' τίς μεγάλες του συμφορές τάχε χαμένα, πῶς τοῦχε σαλέψει τό μυαλό. Τὸν ἀκολουθοῦσαν μιά συνοδεία ἀπὸ συγγενεῖς μέ τά

πρόσωπα θλιμμένα ἀπ' τό πένθος καί ὅπως κοιτάζαν δακρυσμένοι τόν Περσέα, ἔδιναν στοὺς θεατές τήν ἐντύπωση πῶς οἱ θρήνοι τους ἦταν γιά τὴ δική του τύχη, ἐνῶ γιά τὸν ἑαυτό τους λίγο νοιαζόντουσαν. Ὁ Περσέας βέβαια ἔστειλε στὸν Αἰμίλιο καί τὸν παρακάλεσε νά μὴ τὸν πάρη στήν παρέλαση καί νά μὴ χρησιμοποιηθῆ στήν τελετὴ τοῦ θριαμβοῦ. Ὁ Αἰμίλιος ὁμως κοροϊδεύοντας, φαίνεται, στήν ἀνανδρία του καί τό φιλοπατρισμό του ἀπάντησε στὸν ἀπεσταλμένο του. «Μά αὐτό καί προηγουμένως ἦταν στό χέρι του, ἀλλά καί τώρα ἐπίσης, ἂν τό προτιμᾷ». Ἄν δηλαδή προτιμᾷ, ἤθελε νά πῆ, μπροστά στὸν ἐξευτελισμὸ τὸν θάνατο, πού ὁ δυστυχὴς δέν εἶχε τό σθένος νά τὸν προτιμᾷ, καί παρασυρμένος ἀπὸ μερικές ἐλπίδες, εἶχε γίνει ἕνα μέρος ἀπ' τά λάφυρα τοῦ Αἰμιλίου. Στὴ συνέχεια ἔρχονταν χρυσά στεφάνια, τετρακόσια τὸν ἀριθμὸ, πού οἱ διάφορες πόλεις τᾶστειλαν στὸν Αἰμίλιο σάν βραβεῖα γιά τὴν νίκη του, μαζί μέ ἀντιπροσωπεῖες. Κατόπιν ἔρχοταν ὁ ἴδιος ὁ Αἰμίλιος, πάνω σέ ἄρμα μέ περίσσια διακόσμηση. Ἦταν ἀξιοθέατος ἀκόμα καί χωρὶς τὴ μεγάλη ἐκείνη ἐξουσία, ντυμένος ὅπως ἦταν μέ τὴν κόκκινη χρυσοποίκιλτη χλαμύδα καί μέ τό δάφνινο κλωνάρι πού κράταγε στό τεντωμένο του χέρι. Δάφνες κρατοῦσε καί ὁλόκληρος ὁ στρατός πού ἀκολουθοῦσε τό ἄρμα τοῦ στρατηγοῦ χωρισμένος σέ λόχους καί τάξεις. Τραγουδοῦσαν, ἄλλοτε τραγούδια τῆς πατρίδας τους πού εἶχαν καί λόγια πού προκαλοῦσαν τά γέλια, κι ἄλλοτε τραγούδια ἐπινίκια ὑμνώνοντας τά κατορθώματα τοῦ Αἰμιλίου. Ἐκεῖνος καθόταν θεαματικὸς καί ζηλευτὸς ἀπ' ὅλους, χωρὶς νᾶχη νά ζηλέψη κανένα ἀγαθὸ, ἐκτός βέβαια ἂν υποθέσουμε πῶς ὑπάρχει καί κάποιος θεὸς πού προορισμὸς του εἶναι νά κλέβη ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους τίς μεγάλες εὐτυχίες καί νά ποικίλη τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ, γιά νά μὴ εἶναι χωρὶς συμφορές καί καθαρή, ἀλλά ὅπως λέει κι ὁ Ὅμηρος νά λογαριάζονται σάν οἱ πῖο εὐτυχισμένοι ἐκεῖνοι πού ἡ τύχη τους τοὺς δίνει καί εὐτυχίες καί δυστυχίες. Ἡ συνέχεια τὴν ἄλλη Παρασκευὴ

Πιό πίσω, ἀφοῦ μεσολαβοῦσε μιά μικρὴ ἀπόσταση, ἔρχονταν τά παιδιὰ τοῦ βασιλιᾶ, σκλάβοι πιά, καί μαζί τους πλήθος ἀπὸ παραμάνες, δασκάλους καί παιδαγωγούς, πού μέ δάκρυα στά μάτια σήκωναν παρακλητικά τά χέρια πρὸς τοὺς Ρωμαίους θεατές, καί συμβούλευαν καί τά παιδιὰ νά παρακαλοῦν καί νά ἱκετεύουν.